

Gesetz-Sammlung

ZBIÓR PRAW

für die

dla

Königlichen Preussischen Staaten. Państw Królestwa Pruskiego.

— № 3. —

(Nro. 1338.) Verordnung, wegen der nach dem Gesetze vom 27sten März 1824., die Anordnung der Provinzialstände im Großherzogthum Posen betreffend, vorbehaltenen Bestimmungen. Vom 15ten Dezember 1830.

(Nro. 1338.) Ustawa względem zastrzeżonych według edyktu z dnia 27. Marca 1824. postanowień, dotyczących cię urzędzenia Stanów Prowincyalnych w W. Xięstwie Poznańskiem. Z dnia 15. Grudnia 1832.

Wir Friedrich Wilhelm, von Gottes Gnaden, König von Preußen etc. etc.

My FRYDERYK WILHELM, z Bożej Łaski, Król Pruski etc. etc.

haben über die in einer besondern Verordnung vorbehalten näheren Festsetzungen einiger in Unserm Gesetze vom 27sten März 1824., wegen Anordnung der Provinzialstände im Großherzogthum Posen, enthaltenen Vorschriften die gutachtlichen Vorschläge Unserer getreuen Stände vernommen und erteilen nunmehr darüber die nachstehenden besondern Bestimmungen:

W przedmiocie zastrzeżonego osobnej ustawie bliższego oznaczenia niektórych postanowień, zawartych w prawie Naszém z dnia 27. Marca 1824., stanowiącém urządzenie Stanów Prowincyalnych w W. Xięstwie Poznańskiem, wysłuchawszy poparte opinią przedstawienia Naszych wiernych Stanów, wydajemy w tej mierze następujące szczególne przepisy:

Artikel I.

Artykuł I.

Nachdem Wir dem von dem Grafen Athanasius von Raczyński gestifteten Majorate in Verbindung mit den künftig noch zu stiftenden Majoraten eine Kollektivstimme im ersten Stande verliehen haben, besteht nunmehr dieser Stand:

Po nadaniu głosu zbiorowego w Stanie pierwszym utworzonemu przez Hrabiego Athanazego Raczyńskiego Majoratowi w połączeniu z Majoratami, któreby w przyszłości utworzone zostały, składa się teraz Stan ten:

- a) aus dem Fürsten von Thurn und Taxis, wegen des Fürstenthums Krotoszyn;
- b) aus dem Fürsten von Sułkowski, wegen seines Familien-Majorats Reisen;

- a) z Xiążęcia Thurn i Taxis, co do Xięstwa Krotoszyńskiego;
- b) z Xiążęcia Sułkowskiego, co do Ordynacji rodzinnej Rydzynskiej;

- c) aus den Besitzern der zu einer Kollektivstimme zu vereinigenden Majorate, welche Stimme einstweilen, und bis zu Errichtung anderer Stiftungen dieser Art, der Graf Athanasius von Raczynski allein zu führen hat;
- d) aus der Ritterschaft.

- c) z posiedzicieli Majoratów jeden głos zbiorowy stanowić mających, który to głos na teraz, dopóki nie będzie utworzonych więcej Majoratów, mieć będzie sam Hrabia Atanazy Raczynski;
- d) z Stanu rycerskiego.

Artikel II.

Die von der Ritterschaft nach dem Gesetze vom 27sten März 1824. zu bestellenden zwei und zwanzig Abgeordneten werden dergestalt vertheilt, daß zu wählen hat:

- 1) die Ritterschaft des landrätlichen Kreises Posen . . . . . 1 Abgeordn.
- 2) die Ritterschaft des landrätlichen Kreises Schrimm . . . . . 1 „
- 3) die Ritterschaft des landrätlichen Kreises Schroda . . . . . 1 „
- 4) die Ritterschaft des landrätlichen Kreises Wreschen . . . . . 1 „
- 5) die Ritterschaft des landrätlichen Kreises Pleschen . . . . . 1 „
- 6) die Ritterschaft des landrätlichen Kreises Adelnau . . . . . 1 „
- 7) die Ritterschaft des landrätlichen Kreises Ostreszow . . . . . 1 „
- 8) die Ritterschaft des landrätlichen Kreises Krotoszyn . . . . . 1 „
- 9) die Ritterschaft des landrätlichen Kreises Kröben . . . . . 1 „
- 10) die Ritterschaft des landrätlichen Kreises Graustadt . . . . . 1 „
- 11) die Ritterschaft des landrätlichen Kreises Kosten . . . . . 1 „
- 12) die Ritterschaft des landrätlichen Kreises Samter . . . . . 1 „
- 13) die Ritterschaft des landrätlichen Kreises Inowracław . . . . . 1 „
- 14) die Ritterschaft des landrätlichen Kreises Gnesen . . . . . 1 „
- 15) die Ritterschaft des landrätlichen Kreises Wongrowiec . . . . . 1 „

Artykuł II.

Dwudziestu dwóch Deputowanych, których Stan rycerski ma obierać stósownie do prawa z dnia 27. Marca 1824., czyni się taki rozkład, iż:

- 1) Stan rycerski Powiatu Poznańskiego obiera . . . . . 1 Deputow.
- 2) Stan rycerski Powiatu Szrenskiego . . . . . 1 „
- 3) Stan rycerski Powiatu Srodzkiego . . . . . 1 „
- 4) Stan rycerski Powiatu Wrzesińskiego . . . . . 1 „
- 5) Stan rycerski Powiatu Pleszewskiego . . . . . 1 „
- 6) Stan rycerski Powiatu Odolanowskiego . . . . . 1 „
- 7) Stan rycerski Powiatu Ostreszowskiego . . . . . 1 „
- 8) Stan rycerski Powiatu Krotoszyńskiego . . . . . 1 „
- 9) Stan rycerski Powiatu Krobkiego . . . . . 1 „
- 10) Stan rycerski Powiatu Wschowskiego . . . . . 1 „
- 11) Stan rycerski Powiatu Kościańskiego . . . . . 1 „
- 12) Stan rycerski Powiatu Szamotulskiego . . . . . 1 „
- 13) Stan rycerski Powiatu Inowrocławskiego . . . . . 1 „
- 14) Stan rycerski Powiatu Gnieźnieńskiego . . . . . 1 „
- 15) Stan rycerski Powiatu Wągrowieckiego . . . . . 1 „

- 16) die Ritterschaft des landrätlichen Kreises Schubin . . . . . 1 Abgeordn.
- 17) die Ritterschaft des landrätlichen Kreises Wirsig . . . . . 1 ,
- 18) die Ritterschaft des landrätlichen Kreises Birnbaum . . . . . 1 ,
- 19) die Ritterschaft der landrätlichen Kreise Bomst und Meseritz . . . . . 1 ,
- 20) die Ritterschaft der landrätlichen Kreise Buk und Obornik . . . . . 1 ,
- 21) die Ritterschaft der landrätlichen Kreise Bromberg und Mogilno . . . . . 1 ,
- 22) die Ritterschaft der landrätlichen Kreise Czarnikau u. Chodziesen . . . . . 1 ,

Artikel III.

Von den dem Stande der Städte zugestandenem sechszehn Deputirten haben zu wählen:

- 1) die Stadt Posen . . . . . 2 Deputirte
- 2) „ „ Rawicz . . . . . 1 ,
- 3) „ „ Lissa . . . . . 1 ,
- 4) „ „ Fraustadt . . . . . 1 ,
- 5) „ „ Meseritz . . . . . 1 ,
- 6) „ „ Bromberg . . . . . 1 ,
- 7) „ „ Gnesen . . . . . 1 ,
- 8) die Kleinen mit Virilstimmen nicht beteiligten Städte in den Kreisen Birnbaum, Bomst u. Meseritz . . . . . 1 ,
- 9) in den Kreisen Obornik, Samter, Buk und Posen . . . . . 1 ,
- 10) in den Kreisen Breschen, Schroda, Schrimm und Pleschen . . . . . 1 ,
- 11) in den Kreisen Ostrzeszow, Udelnau und Krotoszyn . . . . . 1 ,
- 12) in den Kreisen Fraustadt, Kröben und Kosten . . . . . 1 ,
- 13) in den Kreisen Bromberg, Schubin und Wirsig . . . . . 1 ,

- 16) Stan rycerski Powiatu Szubińskiego . . . . . 1 Deputow.
- 17) Stan rycerski Powiatu Wirzyjskiego . . . . . 1 -
- 18) Stan rycerski Powiatu Międzychodzkiego . . . . . 1 -
- 19) Stan rycerski Powiatów Babimostkiego i Międzyrzeckiego . . . . . 1 -
- 20) Stan rycerski Powiatów Bukowskiego i Obornickiego . . . . . 1 -
- 21) Stan rycerski Powiat. Bydgoskiego i Mogilnickiego . . . . . 1 -
- 22) Stan rycerski Powiatów Czarnkowskiego i Chodzieskiego . . . . . 1 -

Artykuł III.

Z przyznanych Stanowi miejskiemu sześćsnastu Deputowanych obierają:

- 1) miasto Poznań . . . . . 2 Deputow.
- 2) - Rawicz . . . . . 1 -
- 3) - Leszno . . . . . 1 -
- 4) - Wschowa . . . . . 1 -
- 5) - Międzyrzecz . . . . . 1 -
- 6) - Bydgoszcz . . . . . 1 -
- 7) - Gniezno . . . . . 1 -
- 8) mniejsze niemające głosów udziałnych miasta w Powiatach Międzychodzkiem, Babimostkim i Międzyrzeckim . . . . . 1 -
- 9) w Powiatach Obornickim, Szamotulskim, Bukowskim i Poznańskim . . . . . 1 -
- 10) w Powiatach Wrzesińskim, Sredzkim, Szremskim i Pleszewskim . . . . . 1 -
- 11) w Powiatach Ostrzeszowskim, Odolanowskim i Krotoszyńskim . . . . . 1 -
- 12) w Powiatach Wschowskim, Krobskim i Kościańskim . . . . . 1 -
- 13) w Powiatach Bydgoskim, Szubińskim i Wirzyjskim . . . . . 1 -

14) in den Kreisen Mogilno, Gnesen und Inowraclaw . . . . . 1 Deputirt.

15) in den Kreisen Czarnikau, Chodziesen und Wongrowiec 1

14) w Powiatach Mogilnickim, Gnieźnieńskim i Inowrocławskim . . . . . 1 Deputow.

15) w Powiatach Czarnkowskim, Chodzieskim i Wągrowieckim 1

Artikel IV.

Zur Wahl der vom Stande der Landgemeinden abzusendenden acht Abgeordneten bestehen dieselben Wahlbezirke, welche Artikel III. unter 8 bis 15 zur Wahl der Deputirten der mit Kollektivstimmen versehenen Städte geordnet worden sind.

Artikel V.

Im Stande der Ritterschaft sind, die sonstigen gesellschaftlichen Erfordernisse vorausgesetzt, wahlberechtigt und wählbar die Besizer derjenigen Güter, welche in den Hypothekenbüchern der Landgerichte zu Posen und Bromberg als Rittergüter aufgeführt sind. Hierüber soll eine Matrikul angefertigt und Uns zur Vollziehung vorgelegt werden.

Artikel VI.

Die Landtagsfähigkeit eines Guts geht durch Zerstückelung verloren:

- a) bei Gütern, welche 1000 Morgen und darunter enthalten, bei jeder Verminderung der Substanz;
- b) bei größern Gütern, wenn sie bis auf weniger als 1000 Morgen verkleinert werden. Unter diesen 1000 Morgen, welche zur Erhaltung der Ritterguts-Qualität erforderlich sind, müssen wenigstens 500 Morgen urbaren Landes verbleiben.

Artikel VII.

Wenn im Hypothekenbuche mehrere vormals getrennt gewesene Güter auf einem Folio eingetragen sind, so behalten Wir Uns für den Fall der Trennung, wegen Beilegung der Ritterguts-Qualität an die einzelnen Theile, auf besondere Anzeige, Entschließung vor.

Artykuł IV.

Ośmiu Deputowanych od Stanu gmin wiejskich czyni się wybor według porządku okręgów wyborowych, przyjętego w artykule III. pod 8 do 15. końcem obierania Deputowanych od miast głosami zbiorowemi obdarzonych.

Artykuł V.

W Stanie rycerskim, po wykazaniu innych prawnych przymiotów, mają prawo obierania i być obieranymi właściciele dóbr, zapisanych w księgach hipotecznych w Poznaniu i w Bydgoszczy pod nazwiskiem dóbr szlacheckich. Ułożoną ma być w tym względzie metryka i podaną Nam do potwierdzenia.

Artykuł VI.

Przymiot dóbr szlacheckich należenia do Sejmu utracą się przez rozdrobnienie:

- a) co do dóbr, zawierających 1000 morgów i mniej, za każdym istoty (substancyi) ich zmniejszeniem;
- b) co do znaczniejszych dóbr, gdy na niżej jak 1000 morgów zostają zmniejszone. Pomiedzy tym 1000 morgów, potrzebnych do utrzymania przymiotu dóbr szlacheckich, powinno się znajdować najmniej 500 morgów uprawnej ziemi.

Artykuł VII.

Jeżeli w księdze hipotecznej zapisanych jest na jednem folium więcej dóbr, które dawniej były rozłączone, w ówczas, na przypadek rozłączenia, za wyraźnem w tej mierze doniesieniem, zastrzegamy Sobie decyzyą względem nadania pojedynczym ich częściom przymiotu dóbr szlacheckich.

Artikel VIII.

Behufs der Wahlen der Landtags-Deputirten im Stande der Städte ist zunächst, und bis zu anderer Bestimmung nach Regulirung des Kommunal-Wesens in denjenigen Städten, welche Virilstimmen haben, nach der bei der ersten Wahl beobachteten Weise zu verfahren.

In denjenigen Städten dagegen, welche nach Artikel III. ad 8—15. zu Kollektivstimmen vereinigt sind, wählt die Bürgerschaft auf je 150 von Christen bewohnte Feuerstellen einen Wähler, welcher um wählbar zu seyn, wenigstens ein Grundeigenthum von 300 Rthlr. an Werthe besitzen muß.

Artikel IX.

Bei denjenigen städtischen Grundbesitzern, welche aus der Klasse der städtischen Gewerbetreibenden zu Landtags- Abgeordneten gewählt werden sollen, muß der Grundbesitz und das Gewerbe zusammen

bei Städten mit Virilstimmen einen Werth von 4000 Rthlr.,

bei den übrigen Städten einen Werth von 1500 Rthlr.

haben.

Der Betrieb des Ackerbaues auf städtischen Grundstücken ist für ein städtisches Gewerbe zu achten. Die auf städtischer Feldmark wohnenden Grundbesitzer werden den städtischen gleichgestellt.

Auch sollen städtische Grundbesitzer, die zum mindesten zehn Jahre lang ein städtisches Gewerbe betrieben, von demselben aber sich zurückgezogen haben, gleich den wirklichen Gewerbetreibenden wählbar seyn.

Artikel X.

Dieserjenigen ländlichen Grundeigenthümer, welche

Artikel VIII.

Dopóki po uregulowaniu interessów gminnych nienastąpi inne urządzenie w miastach, mających głosy udzielne, odbywać się będą wybory Deputowanych na Sejm w stanie miast, według porządku przy pierwszym wyborze zachowanego.

W miastach zaś mających według artykułu III. ad 8—15 pospólu głosy zbiorowe, obierają obywatela na każde 150 dymów przez chrześcian zamieszkałych, po jednym obiorcy, który aby mógł być obieralnym, powinien mieć przynajmniej własność gruntową, wartości 300 Tal.

Artikel IX.

Co do posiadaczy gruntów miejskich, mających być z klasy procederników miejskich na Deputowanych Sejmowych obieranymi, własność gruntowa i proceder powinny

w miastach z głosami udzielnymi mieć wartość 4000 Talar.,

w innych miastach 1500 Talar.

Trudnienie się rolnictwem na gruntach miejskich uważa się za proceder miejski. Mieszkańcy w obwodzie pól miejskich posiadacze gruntów uważają się za będących w równi z miejskimi.

Także posiadacze gruntów miejskich, którzy przynajmniej lat 10. proceder miejski sprawowali, i porzucili go, mają być obieralnymi równie jak ci, którzy proceder sprawują.

Artikel X.

Właściciele gruntów włościańskich, ma-

das Wahlrecht ausüben (§. 12. des Gesetzes vom 27. März 1824.), sollen zum wenigsten ein ländliches Grundstück von dreißig Magdeburger Morgen besitzen.

Artikel XI.

Ein Besitz von demselben Umfange wird auch für die Bezirkswähler erfordert.

Artikel XII.

Behufs der Wahlen der Bezirkswähler ist jeder landrätliche Kreis in drei Bezirke zu theilen, und von jedem derselben ein Bezirkswähler zu ernennen.

Artikel XIII.

Als Deputirte der Landgemeinden selbst sind aber nur diejenigen wählbar, welche ein ländliches Grundstück von wenigstens sechsßig Magdeburger Morgen besitzen.

Artikel XIV.

Zu den Wahlen der Abgeordneten der Kollektiv wählenden Städte und der Landgemeinden ist vom Landtags-Kommissarius eine möglichst in der Mitte jedes Wahlbezirks gelegene Stadt zu bestimmen, wor bei jedoch zugleich auf Zugänglichkeit des Wahlorts und auf das Vorhandenseyn eines schicklichen Lokals für die Wahlversammlung Rücksicht zu nehmen ist. Auch hat derselbe denjenigen Landrath zu ernennen, welcher die Wahl zu leiten hat.

Artikel XV.

Damit die Landtags-Versammlungen immer möglichst vollständig bleiben, sind für jeden Landtags-

jacy prawo obierania (§. 12. prawa z dnia 27. Marca 1824), powinni posiadać najmniej grunt włościański z trzydziestu morgów Magdeburgskich.

Artykuł XI.

Takąż posiadłość winien mieć także obiorca okręgowy.

Artykuł XII.

W celu obierania obiorców okręgowych należy każdy Powiat podzielić na trzy okręgi, i każdy z tych mianuje jednego obiorcę okręgowego.

Artykuł XIII.

Wszakże na Deputowanych gmin wiejskich ci tylko są obieralnymi, którzy grunt włościański najmniej z sześciudziesiąt morgów Magdeburskich posiadają.

Artykuł XIV.

Na odbywanie wyborów Deputowanych zbiorowo obierających miast i gmin wiejskich powinien Kommissarz Sejmowy przeznaczyć miasto ile możliwości w środku każdego okręgu wyborowego położone, mając przytem wzgląd na dogodność miejsca wyborów i na przyzwoity lokal dla zgromadzenia obiorczego. Mianuje on także Radcę Ziemiańskiego do kierowania wyborami.

Artykuł XV.

Aby zgromadzenia sejmowe były zawsze ile możliwości w komplecie, należy dla każde-

Abgeordneten zwei Stellvertreter zu wählen, von welchen derjenige zuerst einberufen wird, welcher die meisten Stimmen für sich gehabt hat.

Der einberufene Stellvertreter bleibt, wenn ein Landtags-Abgeordneter bei der Eröffnung des Landtags bis zu Ablauf der ersten von diesem Zeitpunkte an laufenden Woche zu erscheinen behindert ist, für die ganze Dauer des Landtags Mitglied desselben, der Abgeordnete geht aber unterdeß in die Stellung des ersten Stellvertreters über.

Artikel XVI.

Die Landtags-Abgeordneten der Ritterschaft, Städte und Landgemeinden erhalten für jeden Tag drei Thaler täglicher Diäten und für jede Meile der Hin- und Rückreise Einen Thaler und zwanzig Silbergroschen an Reisegeldern.

Artikel XVII.

Jeder Wahlbezirk und jeder Stand hat abgesondert die Entschädigung der von ihm gewählten Abgeordneten in sich aufzubringen.

Auf die Rittergüter jedes Wahlbezirks werden diese Kosten nach der Grundsteuer oder Ofiara verteilt.

Die mit Wirtststimmen versehenen Städte decken die Kosten gleich andern Kommunal-Bedürfnissen.

Auf die kollektivwählenden Städte werden die Kosten für den Abgeordneten des Bezirks auf die einzelnen zum Bezirke gehörigen Städte nach der Bevölkerung verteilt. Der hiernach jeder Stadt zufallende Beitrag aber ist demnächst wie andere Kommunal-Bedürfnisse zu decken.

Die Kosten für die Deputirten der Landgemeinden sind von sämmtlichen nicht zu der Ritterschaft oder

go Deputowanego Sejmowego obrać dwóch zastępców, z pomiędzy których ten zostaje zaprzód powołanym, który najwięcej miał za sobą głosów.

Powołany zastępca, skoro Deputowany Sejmowy niemoże dla przeszkód znajdować się przy otwarciu Sejmu aż do końca pierwszego od tej pory tygodnia, pozostaje przez cały czas Sejmu członkiem onegoż, Deputowany zaś przechodzi w znaczenie pierwszego zastępcy.

Artykuł XVI.

Deputowani na Sejm od Stanu rycerskiego, miast i gmin wiejskich mieć będą dziennie trzy Talary dyety; a za każdą milę na koszt podróży tam i napowrot po Talarze i dwadzieścia srebrnych groszy.

Artykuł XVII.

Każdy okrąg wyborowy i każdy Stan wynagrodzi za siebie swojego Deputowanego.

Na dobra szlacheckie każdego okręgu wyborowego rozłożone będą te koszty w stosunku podatku gruntowego czyli Ofiary.

Miasta mające głosy udzielne załatwiają te koszty podobnie jak inne potrzeby gminne.

Co do miast zbiorowo obierających czyni się rozkład kosztów dla Deputowanego okręgowego na pojedyncze do okręgu należące miasta w stosunku ludności; przypadająca zaś podług tego składka na każde miasto powinna być następnie podobnie do innych potrzeb gminnych zaspokojoną.

Koszta na Deputowanych od gmin wiejskich winny być od wszystkich do Stanu ry-

den Städten gehörenden Einsassen des Wahlbezirks nach dem Fuße der Klassensteuer aufzubringen.

Article XVIII.

Die allgemeinen Kosten des Landtags sind auf sämmtliche Mitglieder des Landtags gleichmäßig zu vertheilen, wobei der auf jeden Abgeordneten fallende Betrag von dem Bezirke und Stande gleich den Diäten und Reisekosten aufzubringen ist.

Artikel XIX.

Endlich bestimmen Wir zu Erläuterung des Gesetzes vom 27sten März 1824. §. 5., 1, daß die Abtretung eines Grundstücks vom Vater an den Sohn bei Lebzeiten des Ersteren, und in der Ritterschaft die Sukzession der Seitenverwandten in einem Stamm- und Fideikommiß-Gute, welches von einem gemeinschaftlichen Stammvater herrührt, der Vererbung in absteigender Linie gleich gehalten werden soll.

Urkundlich unter Unserer Allerhöchsteigenhändigen Unterschrift und Beidrückung Unsers Königlichen Insignels.

Gegeben Berlin, den 15. Dezember 1830.

(L. S.) Friedrich Wilhelm.

Friedrich Wilhelm, Kronprinz.

Frh. v. Altenstein. v. Schuckmann.

Graf v. Lottum. v. Hake. Graf v. Bernstorff.

Maassen. Frh. v. Brenn

cerskiego lub miast nienależących mieszkańców okręgu wyborowego podług zasad podatku klassycznego złożone.

Artykuł XVIII.

Ogólne koszta Sejmu rozkładać należy w równym stosunku na wszystkich członków onegoż, przyczém przypadająca na każdego Deputowanego ilość ma być złożoną przez okrąg i stan podobnie jak dyety i koszta podróży.

Artykuł XIX.

Nakoniec objaśniając prawo z dnia 27go Marca 1824. §. 5., 1., stanowimy, iż odstąpienie gruntu przez ojca synowi za życia pierwszego, a w stanie rycerskim sukcesya krewnych ubocznych w dobrach familijnych i fideikommissowych, pochodzących od wspólnego pierworodcy, uważane być mają w równi z odziedziczeniem w linii zstępnej.

Na dowód przy Naszym własnoręcznym podpisie i wyciśnieniu Naszej Król. pieczęci.

Dan w Berlinie, dnia 15. Grudnia 1830.

(L. S.) FRYDERYK WILHELM.

FRYDERYK WILHELM X. Następca tronu.

Baron Altenstein. Schuckmann.

Hrabia Lottum. Hake. Hr. Bernstorff.

Maassen. Baron Brenn.

(No. 1339.) Deklaration der §§. 17. und 18. des Gesetzes vom 21sten April 1825., wegen der den Grundbesitz betreffenden Rechtsverhältnisse etc. in den Landestheilen, welche vormals zum Königreiche Westphalen gehört haben. Vom 15ten Januar 1832.

Wir Friedrich Wilhelm, von Gottes Gnaden, König von Preußen etc. etc.

Um in den Landestheilen, welche vormals zum Königreiche Westphalen gehört haben, jedem erblichen Besitzer belasteter Grundstücke die Erwerbung des vollen Eigenthums soaleich möglich zu machen, verordnen Wir mittelst Erklärung der §§. 17. und 18. des Gesetzes vom 21sten April 1825., auf den Antrag Unseres Staatsministeriums und nach erstattetem Gutachten des Staatsraths, wie folgt:

den Besitzern der in den §§. 15. und 55. des Gesetzes vom 21sten April 1825 (No. 938. der Gesetzsammlung) erwähnten Grundstücke soll das volle Eigenthum derselben nicht bloß in dem in den §§. 17. und 18. dieses Gesetzes gedachten Falle zustehen, sondern überhaupt in allen Fällen, wenn diese Grundstücke mit keinen andern Lasten beschwert sind, als mit festen Geld- oder Getreide-Abgaben, oder solchen Strohlieferungen, die aus verwandelten Zehnten entsprungen sind.

Urkundlich unter Unserer Allerhöchsteigenhändigen Unterschrift und beigedrucktem Königlichem Insiegel.

Gegeben Berlin, den 15. Januar 1832.

(L.S.) Friedrich Wilhelm.

Carl, Herzog von Mecklenburg.

v. Schuckmann. Maassen. Frh. v. Brenn.

Für den Justiz-Minister: v. Kampff.

Beglaubigt: Frieße.

(No. 1339.) Deklaracya §§. 17. i 18. ustawy z dnia 21. Kwietnia 1825. tyczącej się posiadłości nieruchomej stosunków prawnych it. d. w częściach kraju, które niegdyś do Królestwa Westfalskiego należały. Z dnia 15. Stycznia 1832.

My FRYDERYK WILHELM,

z Bożej Łaski Król Pruski etc. etc.

Chcąc w częściach kraju, które dawniej do Królestwa Westfalskiego należały, podać każdemu dziedzicznemu posiadzicielowi obciążonych gruntów niezwłoczną sposobność nabycia zupełnej własności, postanawiamy, objaśniając §§. 17 i 18. Ustawy z d. 21. Kwietn. 1825. na wniosek Naszego Ministeryi Stanu i po złożonej opinii Rady Stanu, jak następuje:

Posiadzicielom gruntów w §§. 15. i 55. ustawy z dnia 21. Kwietnia 1825. (No. 938. Zbioru Praw) wspomnionych, służyć ma zupełna ich własność nie tylko w przypadku wyrzeczonym w §§. 17. i 18. tejże ustawy, lecz ogólnie we wszelkich przypadkach, gdy grunta te żadnymi innymi nie są obciążone ciężarami, jak tylko stałymi daninami w groszu i ziarnie, lub takimi dostarczeniami słomy, które z zamienionych dziesięcin wynikły.

Na dowód przy Naszym własnoręcznym podpisie i wyciśnieniu Królewskiej pieczęci.

Dan w Berlinie, d. 15. Stycznia 1832.

(L.S.) FRYDERYK WILHELM.

Karol, Xiążę Meklenburski.

Schnuckmann. Maassen. Baron Brenn.

Za Ministra Sprawiedliwości: Kamptz.

Zgodno: Frieße.

(No. 1340.) Allerhöchste Kabinetssorder vom 9ten Februar 1832., betreffend die Ernennung des wirklichen Geheimen Rathes v. Kamptz und des Ober-Landesgerichts-Vize-Präsidenten Mühler in Breslau, zu Justizministern.

Wenn gleich die umfassenden Arbeiten der von Mir angeordneten Gesetz-Revision mit einer angestregten, wohlgefällig von Mir anerkannten Thätigkeit betrieben worden sind; so hat doch die Erfahrung gezeigt, daß die Leitung dieser Arbeiten, verbunden mit der, dem Justizminister obliegenden Beaufsichtigung der gesammten Justizpflege und der laufenden Verwaltung, die Kräfte eines Beamten übersteigen, und daß in der, den beiden Geschäften zu widmenden Zeit selbst ein Hinderniß liegt, die Revision sowohl des Allgemeinen Landrechts und der Gerichtsordnung, als der Provinzialgesetze so zeitig zu vollenden, als das allgemeine Beste und die Nothwendigkeit einer endlichen Bestimmung über die gesetzlichen Einrichtungen in den Landestheilen, in welchen die Preussischen Gesetze noch nicht eingeführt sind, dringend erheischen. Ich habe daher beschlossen, in die erledigte Stelle des Justizministers zwei Minister zu ernennen, von welchen dem Einen die Fortführung der Gesetz-Revision in allen ihren Theilen, mit Einschluß der Provinzialgesetze, so wie die dem Justizminister verfassungsmäßig zustehende oberste Leitung der Justiz-Angelegenheiten für die Rheinprovinz, dem Andern aber diese verfassungsmäßige oberste Leitung und Beaufsichtigung der Justizverwaltung für alle übrigen Provinzen nebst den Lehnsachen, übertragen wird. Zu der ersten Stelle habe Ich den wirklichen Geheimen Rath von Kamptz, zu der andern den Ober-Landesgerichts-Vize-Präsidenten Mühler in Breslau ernannt. Zur Erhaltung der Einheit in den Geschäften habe Ich hierbei bestimmt, daß die Vorschläge zur Besetzung solcher Justizstellen, die eine von Mir vollzogene Bestallung, oder Meine unmittelbare Genehmigung erfordern, oder mit welchen Ich und Stimme in einem Provinzial-Obergerichte verbunden ist, von beiden Ministern gemeinschaftlich ausgehen, und da, wo es erforderlich ist, an Mich gerichtet werden. Verschungen aus einem Departement in das andere erfordern eine gemeinschaftli-

(No. 1340.) Najwyższy rozkaz gabinetowy z dnia 9. Lutego 1832., tyczący się mianowania rzeczywistego Tajnego Radcy Kamptz i Wice-Prezesa wyższego Sądu Ziemiańskiego Mühler w Wrocławiu, Ministrami Sprawiedliwości.

Lubo obszerne prace zarządzonej przezemnie rewizyi praw odbywały się, z natężoną i z upodobaniem odemnie uznaną czynnością; okazało się przecież z doświadczenia, iż przewodniczenie tym pracom, połączone z należącym do Ministra Sprawiedliwości dozorem ogółu sądownictwa i bieżącej administracyi przechodzi siły jednego Urzędnika, i że sam czas poświęcany tym dwom zatrudnieniom, staje się przeszkodą do ukończenia rewizyi tak Powszechnego Prawa Krajowego i Ordynacyi Sądowej, jakoteż ustaw prowincjalnych, z tym pośpiechem, jakiego dobro powszechne i potrzeba ostatecznego postanowienia względem prawnych urzędów w częściach kraju, w których ustawy Pruskie nie są jeszcze zaprowadzone, koniecznie wymagają. Umyśliłem zatem, na wakujący urząd Ministra Sprawiedliwości mianować dwóch Ministrów, z których jednemu poruczam dalsze przewodniczenie rewizyi praw we wszystkich częściach, łącząc z tém ustawy prowincyalne, równie jak służący z prawa Ministrowi Sprawiedliwości najwyższy kierunek spraw sądowych dla Prowincyi Nadreńskiej, drugiemu zaś tenże najwyższy kierunek i dozór administracyi sądowej dla wszystkich innych Prowincyi wraz z sprawami lennemi. Na pierwszy urząd mianowałem rzeczywistego Tajnego Radcę Kamptz, na drugi Wice-Prezesa wyższego Sądu Ziemiańskiego Mühler w Wrocławiu. W celu utrzymania jedności w działaniach postanowiłem przytém, ażeby propozycje względem obsadzania urzędów sądowych, wymagających podpisanej przezemnie nominacyi, lub Mojego bezpośredniego potwierdzenia, lub połączonych z miejscem i głosem w którymkolwiek Prowincjalnym wyższym Sądzie, od obu Ministrów

che Zustimmung. Die Bestellung der Mitglieder der Immediat-Examinationskommission und die Beaufsichtigung derselben, soll gemeinschaftlich seyn. Die vorgeschriebenen Konduiten-Listen werden von den Behörden mit einem an beide Minister zu erstattenden Berichte eingereicht. Die von dem Justizministerium ausgehenden Vorschläge zum Erlaß eines speziellen Gesetzes, es mag materielle Bestimmungen enthalten, oder die gerichtliche Form betreffen, werden ohne Rücksicht auf die Provinz, für welche das Gesetz bestimmt ist, gemeinschaftlich geprüft und unmittelbar an Mich, oder an das Staatsministerium eingereicht. Im Fall einer Abwesenheit oder Krankheit wird der eine Minister den andern vertreten, so wie Ich mir vorbehalte, dem Einen oder dem Andern, ohne Rücksicht auf die Departements-Eintheilung, besondere Aufträge zu Revisionen, oder für andere Gegenstände der Justizverwaltung, zu erteilen. Die Dienstwohnung soll jedesmal von dem ältesten Minister benutzt werden, wogegen das Lokal zu den Büreaux gemeinschaftlich ist. Wegen Auseinandersetzung der Etats und Eintheilung des Beamten-Personals habe Ich besonders verfügt. Das Staatsministerium beauftrage Ich, beide Justizminister bei sich einzuführen und die gegenwärtige Bestimmung durch die Gesetzsammlung zur öffentlichen Kenntnis zu bringen.

Berlin, den 9ten Februar 1832.

Friedrich Wilhelm.

An das Staatsministerium.

wspólnie wychodziły, i tam, gdzie potrzeba, Mnie czynione były. Translokacje z jednego do drugiego wydziału, wspólnego wymagają przyzwolenia. Przeznaczanie członków bezpośredniej Kommissyi examinacyjnej i dozorowanie, ma być wspólne. Przepisane listy konduity podawane będą przez Władze z raportem obu Ministrom zdawanym. Wychodzące z Ministerswa Sprawiedliwości projekta do wydania jakiejś szczególnej ustawy, bądź że takowa zawiera postanowienia co do samego prawa, lub tyczy się formy sądowej, będą bez względu na Prowincją, dla której ustawa jest przeznaczoną, wspólnie roztrząsane i wprost Mnie, lub Ministerjo Stanu podawane. W przypadku nieprzytomności lub choroby jeden Minister zastępować będzie drugiego, jak sobie również zachowuję udzielanie jednemu lub drugiemu, bez względu na podział wydziałowy, poleceń do uskuteczniania rewizy, lub w innych sądownictwa dotyczących się przedmiotach. Mieszkanie urzędowe służyć zawsze będzie najstarszemu Ministrowi, lokalność zaś na biura jest wspólną. Względem rozłączenia etatów i podziału urzędników osobno rozporządziłem. Poruczam Ministerjo Stanu wprowadzenie obu Ministrów Sprawiedliwości do grotna swego i ogłoszenie tego postanowienia przez Zbiór Praw.

Berlin, dnia 9. Lutego 1832.

FRYDERYK WILHELM.

Do Ministerjum Stanu.

